

Rolnummer 476
Arrest nr. 72/93 van 7 oktober 1993

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van artikel 55, 3°, van de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen, ingesteld door de v.z.w. Beroepsvereniging der margarinenvijverheid, de n.v. Unilever Belgium en de n.v. Vandemoortele op 27 november 1992.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en L. De Grève, en de rechters L.P. Suetens, H. Boel, L. François, P. Martens en G. De Baets, bijgestaan door de griffier H. Van der Zwalmen, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*

*

I. *Onderwerp van de vordering*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 27 november 1992 ter post aangetekende brief en op 30 november 1992 ter griffie is ontvangen, hebben de Beroepsvereniging der margarinenijverheid, vereniging zonder winstoogmerk waarvan de zetel gevestigd is te 1040 Brussel, Wetstraat 74, Unilever Belgium, afgekort Unibel, naamloze vennootschap waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is te 1040 Brussel, Montoyerstraat 51, en Vandemoortele, naamloze vennootschap waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is te Izegem, Prins Albertlaan 12, die woonplaats hebben gekozen ten kantore van Mr. F. de Visscher, advocaat te 1150 Brussel, Tervurenlaan 168, een beroep ingesteld tot vernietiging van artikel 55, 3°, van de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 31 juli 1992), in zoverre die wetsbepaling, met 1 april 1992, het koninklijk besluit van 17 maart 1992 tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en diensten bij die tarieven bekrachtigt, doordat het genoemde besluit in artikel 1 en artikel 3 dat tabel B vervangt, de margarine onderwerpt aan een B.T.W.-tarief dat hoger ligt dan zes procent.

II. *Rechtspleging*

Bij beschikking van 30 november 1992 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er ten deze geen aanleiding was om de artikelen 71 en volgende van de voormelde bijzondere wet toe te passen.

Overeenkomstig artikel 76 van de voormelde bijzondere wet is van het beroep kennisgegeven bij op 7 januari 1993 ter post aangetekende brieven, die op 8 en 11 januari 1993 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Het bij artikel 74 van de voormelde bijzondere wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 12 januari 1993.

De Ministerraad, vertegenwoordigd door de Eerste Minister, met ambtswoning te 1000 Brussel, Wetstraat 16, heeft bij op 19 februari 1993 ter post aangetekende brief een memorie ingediend.

Afschriften van die memories zijn conform artikel 89 van de organieke wet overgezonden bij op 18 maart 1993 ter post aangetekende brieven, die op 22 maart 1993 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

De verzoekende partijen hebben bij op 21 april 1993 ter post aangetekende brief een gezamenlijke memorie van antwoord ingediend.

Bij beschikking van 4 februari 1993 is rechter G. De Baets aangewezen om de zetel aan te vullen en als rechter-verslaggever ter vervanging van rechter F. Debaedts, die tot voorzitter van het Hof is verkozen.

Bij beschikking van 18 mei 1993 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 27 november 1993.

Bij beschikking van 18 mei 1993 is rechter P. Martens aangewezen om de zetel aan te vullen ter vervanging van rechter M. Melchior, die tot voorzitter van het Hof is verkozen.

Bij beschikking van 15 juli 1993 heeft het Hof, voorgezeten door rechter L. De Grève, die waarnemend voorzitter was en later tot voorzitter van het Hof is verkozen, verklaard dat de zaak in gereedheid is en de terechtzitting vastgesteld op 14 september 1993.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen, die, evenals hun advocaten, van de datum van de terechtzitting op de hoogte zijn gebracht bij op 19 juli 1993 ter post aangetekende brieven, die op 22, 23 en 26 juli 1993 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Op de terechtzitting van 14 september 1993 :

- zijn verschenen :

. Mr. R. De Geyter, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. A. De Bruyn, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de Ministerraad;

. Mr. F. de Visscher, advocaat bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partijen;

- hebben de rechters L. François en G. De Baets verslag uitgebracht;

- zijn voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *Onderwerp van de aangevochten bepaling*

1. De margarine werd oorspronkelijk onderworpen aan het tarief van 6 procent (tabel A gevoegd bij het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven), en werd vervolgens bij het koninklijk besluit van 27 juni 1980 onderworpen aan het algemene tarief (van 16, 17, daarna 19 procent).

2. Artikel 1 van het voormelde koninklijk besluit van 17 maart 1992 bepaalt :

« Artikel 1, eerste lid, van het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 16 november 1982, wordt vervangen door de volgende bepaling :

" De belasting over de toegevoegde waarde wordt geheven :

1° tegen het tarief van 6 pct. voor de goederen en diensten aangewezen in tabel A van de bijlage bij dit besluit;

2° tegen het tarief van 12 pct. voor de goederen en diensten aangewezen in tabel B van de bijlage bij dit besluit;

3° tegen het tarief van 19,5 pct. voor alle andere goederen en diensten bedoeld in het Wetboek. " »

Artikel 3 van hetzelfde besluit bepaalt van zijn kant :

« Tabel B van de bijlage bij hetzelfde besluit (...) wordt vervangen door de volgende bepaling :

" Tabel B

Goederen en diensten onderworpen aan het tarief van 12 pct.

(...)

VI. Margarine.

Margarine.

(...) " ».

Boter, die voorkomt in tabel A, is onderworpen aan het B.T.W.-tarief van 6 procent.

3. Artikel 55, 3°, van de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen, waartegen het beroep is gericht, bepaalt :

« Met gevolg vanaf de dag van hun inwerkingtreding zijn bekrachtigd : (...)

3° het koninklijk besluit van 17 maart 1992 tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven en het koninklijk besluit van 10 november 1980 tot invoering van een speciale taks op luxe-produkten; ».

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van de verzoekende partijen

A.1.1. Door een koninklijk besluit te bekrachtigen overeenkomstig artikel 37, § 3, van het B.T.W.-Wetboek, heeft de wetgever de erin vermelde regels tot de zijne gemaakt. Het Hof dient dus de regels van het koninklijk besluit zelf te toetsen.

A.1.2. De v.z.w. Beroepsvereniging der margarinenijverheid is sedert vele jaren actief in diverse domeinen die van belang zijn voor de betrokken industrie, terwijl de twee andere verzoekende partijen margarine produceren en in België verkopen. Zij worden benadeeld door de concurrentievervalsing, veroorzaakt door de aangevochten norm.

A.1.3. Boter en margarine, enerzijds (82 procent vetstoffen), en halfvette boter en minarine - die reglementair een margarine is met een lager gehalte aan vetstoffen -, anderzijds (tussen 39 en 41 procent vetstoffen) hebben eenzelfde functie en een zeer grote verwantschap wat de samenstelling betreft. Margarine (die geen luxe-produkt is) en minarine zijn bovendien speciaal samengesteld om de negatieve invloed van vetten in de voeding te verminderen.

A.1.4. Het koninklijk besluit van 17 maart 1992 handhaaft een discriminatie inzake het B.T.W.-tarief ten nadele van margarine. Terwijl boter en de concurrerende voedingsmiddelen onderworpen zijn aan het tarief van 6 procent, zijn margarine en, bij wege van gevolgtrekking, minarine onderworpen aan het tarief van 12 procent : het zijn de enige voedingsmiddelen die buiten het tarief van 6 procent vallen, met uitzondering van dranken, kaviaar en schaaldieren, die onderworpen zijn aan het tarief van 19,5 procent; het laatstvermelde tarief is verantwoord, wat de dranken betreft, door het feit dat iedereen zich met het drinken van leidingwater kan tevredenstellen en, wat kaviaar en schaaldieren betreft, door hun aard van luxe-produkt. Er is evenwel geen enkele verantwoording voor het feit dat margarine en minarine worden onderworpen aan een tarief dat gelijk is aan of tweemaal zo hoog ligt als het tarief dat wordt toegepast voor de produkten die zij kunnen vervangen, terwijl er overigens luxe-produkten zijn die aan het tarief van 6 procent onderworpen blijven.

A.1.5. Het verschil in behandeling wordt niet verantwoord door het feit dat de samenstellende elementen van margarine slechts aan het tarief van 6 procent zijn onderworpen (hetzelfde geldt voor de samenstellende elementen van meer luxueuze produkten), noch door het feit dat margarine een vervangingsprodukt is (aangezien de huisvrouw uit zuinigheidsoverwegingen geneigd is een basisprodukt te kiezen dat minder kost en aangezien, vooral, de andere soortgelijke produkten of vervangingsprodukten ook, zoals de produkten die zij kunnen vervangen, onderworpen zijn aan het tarief van 6 procent (honing en kunstmatige honing, azijn en kunstmatige azijn).

A.1.6. Niets wijst erop dat de wil van de wetgever om de eerste levensbehoeften aan het tarief van 6 procent te onderwerpen, zoals blijkt uit artikel 37 van het B.T.W.-Wetboek, gewijzigd is. De Europese regelgeving vertrekt van dezelfde benadering en schrijft een beperkt tarief voor zowel voor de voedingsmiddelen als voor hun vervangingsprodukten.

Antwoord van de Ministerraad

Ten aanzien van het belang

A.2.1. De verzoekende partijen doen niet blijken van het bij de wet vereiste belang : het door hen aangevochten B.T.W.-tarief van 12 procent heeft het vroeger van kracht zijnde tarief van 19 procent vervangen, zodat de bepaling waarvan zij de vernietiging vorderen hen in een gunstiger situatie plaatst, aangezien die bepaling hun de mogelijkheid biedt hun winst te verhogen en daarbij de verkoopprijs onveranderd te laten.

Ten gronde

A.2.2. Boterproducenten en margarinefabrikanten zijn geen vergelijkbare categorieën van belastingplichtigen : boter wordt geproduceerd in een zeer groot aantal individuele landbouwbedrijven die over het hele land verspreid zijn, of vertrekkende van melk die door die bedrijven wordt geleverd. Die productie heeft een grotendeels ambachtelijk karakter behouden en onderscheidt zich aldus duidelijk van de fabricage van margarine, die op industriële basis geschiedt en sterk geconcentreerd is.

Zelfs mochten de categorieën vergelijkbaar zijn, dan nog zou het verschil in behandeling tussen boterproducenten en margarinefabrikanten verantwoord zijn omdat, in tegenstelling tot wat de verzoekende partijen beweren, er een groot verschil is tussen margarine, die tal van voedingsstoffen bevat, zoals oliën, die in het buitenland of buiten de E.E.G. worden geproduceerd, en boter, die slechts uit melk kan worden gewonnen; melk wordt echter geproduceerd door tussenkomst van een groot aantal personen in de landbouwsector; die

sector moet kunnen overleven, hetgeen ten grondslag ligt aan het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Een identiek B.T.W.-tarief zou dus niet verantwoord zijn.

Antwoord van de verzoekende partijen

Ten aanzien van het belang

A.3.1. Noch de Grondwet noch de bijzondere wet eisen dat een discriminatie nieuw of erger zou zijn om te kunnen worden aangevochten : de bijzondere wet maakt het trouwens mogelijk, via prejudiciele vragen, vroegere bepalingen opnieuw in het geding te brengen. Het belang van de verzoekende partijen om in rechte te treden kan dus niet worden ontkend en als zij hebben nagelaten bij de Raad van State de vernietiging te vorderen van de verordeningbepalingen waarmee de margarine vroeger aan een nog hoger B.T.W.-tarief was onderworpen, dan is dat omdat een bekrachtiging door de wet elke poging nutteloos zou hebben gemaakt.

A.3.2. De producenten van identieke produkten of vervangingsprodukten hebben een rechtstreeks en zeker belang bij het feit dat de belasting die bij de verkoop zal worden geheven, dezelfde is, zodat de concurrentie onder elkaar eerlijk is. De vermindering van het B.T.W.-tarief is aan de consument ten goede gekomen en niet, zoals de Ministerraad meent, aan de fabrikant, want laatstgenoemde dient de wetgeving op de prijzen en de bepalingen van het programmacontract, die de prijs exclusief B.T.W. regelen, in acht te nemen. Er was dus geen sprake van, de verkoopprijs voor de eindverbruiker, B.T.W. inbegrepen, op hetzelfde peil te laten, wat tot gevolg zou hebben gehad dat de prijs exclusief B.T.W. zou zijn gestegen.

Ten gronde

A.3.3. Aangezien de B.T.W. een verbruiksbelasting is, dient men degenen die de belasting verschuldigd zijn (de gebruikers, die een tweemaal zo hoge belasting moeten betalen voor een vergelijkbaar produkt) te vergelijken en niet de B.T.W.-plichtigen (producenten van margarine en producenten van boter). In het verzoekschrift was al aangegeven dat, zonder enige verantwoording, de margarine en de ermee gelijkgestelde produkten de enige voedingsmiddelen zijn (naast de luxe-produkten) die buiten het tarief van 6 procent vallen en dat de vervangingsprodukten van andere voedingsmiddelen aan het tarief van 6 procent onderworpen blijven.

A.3.4. In tegenstelling tot wat de Ministerraad beweert is er geen heel groot verschil tussen boter en margarine aangezien het gaat om produkten die zowel natuurlijk zijn als door de mens zijn bewerkt. De wetgeving van vóór 1980 had zich daarin niet vergist, aangezien zij een verschillende presentatie van de twee produkten eiste om elke verwarring te vermijden.

A.3.5. De enige verantwoording die de Ministerraad geeft, namelijk de noodzaak om ervoor te zorgen dat de landbouwers kunnen overleven, kan niet worden aanvaard. Het verschil in behandeling is immers niet evenredig (slechts 27 procent van de in België geproduceerde boter is zogenaamde « hoeveboter », de rest is melkerijboter die op industriële manier wordt geproduceerd) noch coherent (aangezien de andere voedingsmiddelen die niet uit Belgische landbouwprodukten voortkomen, aan het tarief van 6 procent zijn onderworpen). Het is bovendien onjuist te beweren dat de ingrediënten van margarine niet uit de Belgische landbouw voortkomen terwijl een aanzienlijk gedeelte van de oliehoudende granen niet van buiten de E.E.G. komt.

A.3.6. Aangezien de situatie van de landbouwers en de promotie van hun produkten onder het gemeenschappelijk landbouwbeleid ressorteren, is de wetgever in dat opzicht niet meer bevoegd : het doel dat hij nastreeft is noch wettig, noch aanvaardbaar; het is immers in strijd met het begrip « gemeenschappelijk landbouwbeleid » dat een Staat, enerzijds, op autonome manier een doel nastreeft dat aan de basis van dat beleid ligt (de Europese rechtspraak bevestigt trouwens dat de Staat niet meer mag streven naar een wijziging van de structuur van de landbouwproducties of de consumptie van de produkten) en, anderzijds, de producenten van een bepaalde Lid-staat bevoordeelt.

Ten aanzien van het belang

B.1.1. Volgens de Ministerraad doen de verzoekende partijen niet blijken van het vereiste belang om de vernietiging te vorderen van een maatregel die tot gevolg heeft dat het B.T.W.-tarief voor margarine van 19 op 12 procent wordt gebracht.

B.1.2. Artikel 107ter van de Grondwet en artikel 2, 2°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, vereisen dat iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroep instelt, doet blijken van een belang om voor het Hof in rechte te treden. Het vereiste belang is slechts aanwezig bij diegenen die door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig in hun situatie zouden kunnen worden geraakt.

B.1.3. Hoewel ingevolge de aangevochten maatregel het B.T.W.-tarief voor margarine lager ligt dan vroeger, is die maatregel niettemin van belang voor de fabrikanten van produkten waarop de belasting, waarvan die maatregel het bedrag bepaalt, wordt geheven.

Ten gronde

B.2.1. De verzoekende partijen achten strijdig met de artikelen 6 en *6bis* van de Grondwet het verschil in behandeling dat voor de producenten van boter en voor de producenten van margarine voortvloeit uit de vaststelling van het B.T.W.-tarief voor boter op 6 procent en van het tarief voor margarine op 12 procent.

B.2.2. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en van de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen zou worden ingesteld, voor zover voor het criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld met inachtneming van het doel en de gevolgen van de bestreden maatregel en van de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.2.3. Het komt de wetgever toe de verschillende handelingen en prestaties vast te stellen die aan de belasting over de toegevoegde waarde onderworpen zullen worden en de daarbij geldende tarieven te bepalen. Het komt het Hof niet toe te oordelen of een door de wet voorgeschreven maatregel opportuun of wenselijk is. Als de wetgever echter twee voldoende vergelijkbare categorieën van belastingplichtigen - ten deze de producenten van boter, enerzijds, en de producenten van margarine, anderzijds - onderscheiden behandelt door het verhandelen van het eerstgenoemde produkt aan 6 procent B.T.W. en het tweede aan 12 procent B.T.W. te onderwerpen, dan is dat onderscheid alleen dan in overeenstemming met de artikelen 6 en *6bis* van de Grondwet wanneer het voldoet aan de onder B.2.2 in herinnering gebrachte vereisten.

B.2.4. Het komt de wetgever en niet het Hof toe het economisch beleid en het inkomensbeleid, onder meer op het gebied van de landbouw, te bepalen, met inbegrip van het aanmoedigen van een produktie, en te beslissen over de fiscale of andere middelen die moeten worden aangewend om dat beleid ten uitvoer te leggen. Uit de debatten is niet gebleken dat de grenzen van dat beginsel ten deze zouden zijn overschreden omdat het verschil in belastingtarief voor boter en margarine geen objectieve grond zou hebben of een middel zou zijn dat onevenredig is ten aanzien van de doelstelling van bevordering van de boterproduktie.

Overigens is een dergelijke doelstelling op zich niet onwettig. De Ministerraad verklaart dat het doel van de betwiste maatregel erin bestaat de landbouw leefbaar te houden. Artikel 39 van het Verdrag van 27 maart 1957 tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, goedgekeurd bij wet van 2 december 1957, bepaalt dat het gemeenschappelijk landbouwbeleid onder meer tot doel heeft een redelijke levensstandaard voor de landbouwbevolking te verzekeren alsmede de levensmiddelenvoorziening veilig te stellen. Nu de B.T.W.-tarieven op de landbouwprodukten door de Europese Gemeenschap niet zijn geharmoniseerd, kan de grief die erin bestaat zonder meer en zonder enige toelichting aan te voeren dat het in strijd is met het begrip zelf van het gemeenschappelijk landbouwbeleid dat een Staat zou beweren een doel na te streven dat aan de basis ervan ligt en dat, « aangezien de overleving van de landbouwers, van hun beroep en de promotie van de landbouwprodukten aan de overheden van de Europese Gemeenschap (is voorbehouden), (de) Belgische wetgever terzake niet meer bevoegd is », niet worden ingewilligd.

De aangevochten bepaling houdt geen schending in van de artikelen 6 en *6bis* van de Grondwet.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, conform artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 7 oktober 1993.

De griffier,

De voorzitter,

H. Van der Zwalmen

M. Melchior